

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ – Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΓΡΑΠΤΗ ΩΡΙΑΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: *ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ: ΟΔΥΣΣΕΙΑ)*
ΤΑΞΗ: *Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ*

Όνοματεπώνυμο: _____

Κείμενο: Ραψωδία ι, στ. 276-337 (με παραλείψεις)

- 276 «Κι όταν με τάξη και σπουδή αυτά τα έργα του αποτέλειωσε,
άναψε την πυρά, ρίχνει το μάτι του σ' εμάς, και μας ρωτά:
“Ξένοι, ποιοι να 'στε; Κι από πού σας φέρνουν καταδώ οι πλωτοί σας δρόμοι;
Μήπως για εμπόριο; Ή όπου λάχει τριγυρνάτε,
280 καθώς το κάνουν οι ληστές στα πέλαγα, παίζοντας τη ζωή τους,
στους άλλους όμως προξενούν κακό; ”
- Έτσι μιλώντας, η δική μας η καρδιά πήγε να σπάσει
από τον φόβο της βαριάς φωνής και της πελώριας θωριάς του.
Και μολοντούτο, εγώ αποκρίθηκα, μιλώντας του μ' αυτά τα λόγια:
285 “Εμείς, από την Τροία μισθύνοντας, είμαστε Αχαιοί περιπλανώμενοι,
που μας εχτύπησαν κάθε λογής ανέμοι [...].
- 293 Και να, η τύχη εδώ μας φέρνει, οπού ικετεύοντας προσπέφτουμε
στα γόνατά σου· ανίσως ήθελες να μας φιλοξενήσεις, κι ακόμη
295 να μας δώσεις κάποιο δώρο, όπως ορίζει κι η τιμή στους ξένους.
Αλλά σεβάσου, όσο μεγάλη κι αν είναι η δύναμή σου, τους θεούς· είμαστε
ικέτες σου, κι ο Δίας εκδικείται και τους ικέτες και τους ξένους [...].”
- 299 Έτσι του μίλησα, εκείνος όμως απαντούσε με άσπλαχνο φυσικό:
300 “Είσαι μωρός, άνθρωπε ξένε· φτασμένος από μέρη μακρινά, εσύ
μου παραγγέλεις ή να φοβάμαι τους θεούς ή να αποφεύγω
την οργή τους; Μάθε λοιπόν, οι Κύκλωπες δεν νοιάζονται
τι λέει ο Δίας με την αιγίδα του μήτε κι μακάριοι θεοί·
είμαστε εμείς κατά πολύ πιο δυνατοί. [...]
- 308 Μα τώρα πες μου· καλοχτισμένο το καράβι σου πού το κρατάς; [...].”
- 310 Μιλώντας έτσι γύρευε να με ψαρέψει·
εμένα όμως, που πολλά ο νους μου κόβει,
ο δόλος δεν μου ξέφυγε, γι' αυτό κι αμέσως αποκρίθηκα με δόλια λόγια:
“Α, το καράβι μου το σύντριψε ο κοσμοσείστης Ποσειδών [...].
315 το τσάκισε πάνω σε κάβο, όπου και το παρέσυρε ο πελαγίσιος άνεμος,
μόνος εγώ, μ' αυτούς εδώ, γλίτωσα τον φριχτό χαμό.”
- Έτσι του μίλησα, όμως αυτός καμιάν απόκριση δεν δίνει, άσπλαχνη καρδιά·
μόνο πετάχτηκε κι απλώνει τα δυο του χέρια στους συντρόφους,
αρπάζει δυο μαζί, και καταγής, σάμπως κουτάβια, τους χτυπά. [...]
- 321 μετά τους διαμελίζει και με τα μέλη τους στρώνει το δείπνο του· [...].
- 324 Εμείς, θρηνώντας, τα χέρια μας υψώναμε στον Δία,
325 βλέποντας μπρος στα μάτια μας έργα φριχτά, ανήμποροι
και σαν παραλυμένοι.
Ωσπου ξεχείλισε ο Κύκλωπας τη φουσκωμένη του κοιλιά,
μασώντας κρέας ανθρώπινο και καταπίνοντας άμεικτο γάλα.
Τέλος, ξαπλώθηκε φαρδύς πλατύς στη μέση της σπηλιάς,
ανάμεσα στα πρόβατά του.
- 330 Τότε κι εγώ μελέτησα μες στη γενναία ψυχή μου
να τον σιμώσω και, τραβώντας κοφτερό σπαθί απ' τον μηρό,
333-4 να του το μπήξω εκεί στο στήθος, [...]· δεύτερη όμως σκέψη με συγκράτησε.
- 335 Γιατί κι εμάς φριχτός χαμός θα μας περίμενε επιτόπου·
αφού πώς θα μπορούσαμε από τις θύρες τις ψηλές, και μόνο με τα χέρια μας,
τον λίθο εκείνο τον βαρύ να τον μετακυλίσουμε [...].»

Ερωτήσεις

1. Τι πιστεύει ο Πολύφημος για τους ξένους που έχουν μπει στη σπηλιά του και πώς προσπαθεί ο Οδυσσέας να κερδίσει τη συμπάθεια και τη βοήθειά του; (3 Μονάδες)

---

2. Γιατί ρωτάει ο Πολύφημος πού είναι το καράβι των ξένων και πώς αντιμετωπίζει ο Οδυσσέας την απορία του; (3 Μονάδες)

---

3. Πώς σκέφτηκε αρχικά ο Οδυσσέας να αντιμετωπίσει τον Πολύφημο, όταν εκείνος έφαγε κάποιους από τους συντρόφους του; Γιατί τελικά δεν πραγματοποίησε ο Οδυσσέας την αρχική του σκέψη; (3 Μονάδες)

---

4. Να δώσετε τρεις χαρακτηρισμούς για τον Πολύφημο και τρεις για τον Οδυσσέα, στηρίζοντας την απάντησή σας στα λόγια τους και στις πράξεις τους μέσα στο κείμενο. (3 Μονάδες)

---

5. Με ποιους τρόπους ο Πολύφημος κάνει **ύβρη** (=σφάλμα/αλαζονική συμπεριφορά) και προκαλεί την **νέμεση** των θεών (=οργή) μέσα στο κείμενο; (3 Μονάδες)

---

6. Να σημειώσετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ), με βάση πληροφορίες του κειμένου. (3 Μονάδες)

- Ο Οδυσσέας προειδοποίησε τον Πολύφημο ότι θα τιμωρηθεί, αν δεν φανεί φιλόξενος.
- Ο Πολύφημος έφαγε αρχικά τρεις συντρόφους του Οδυσσέα.
- Οι βασικές ασχολίες των Κυκλώπων ήταν η γεωργία και οι καλλιέργειες.
- Οι σύντροφοι του Οδυσσέα μίλησαν πρώτοι στον Πολύφημο, πριν να μιλήσει σε αυτόν ο Οδυσσέας.
- Ο Πολύφημος κοιμήθηκε, αφού έφαγε κάποιους από τους συντρόφους του Οδυσσέα.
- Οι Κύκλωπες ζούσαν σε οικισμούς.

7. Να αντικαταστήσετε τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου με μία λέξη που να έχει την ίδια σημασία. (2 Μονάδες)

«...της πελώριας θωριάς του...»: _____

«...είσαι μωρός, άνθρωπε ξένη...»: _____

«...ο δόλος δεν μου ξέφυγε...»: _____

«...τότε μελέτησα...να τον σιμώσω...»: _____

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΓΩΝΙΑ